

EESTI SEMIOOTIKA SELTS

Assotsieerunud Eesti Teaduste Akadeemiaga
15.12.2009

Asutatud 1998

Liikmeskond: 69 tegevliiget

Aadress: Tiigi 78-312, Tartu

Esimees: Peeter Torop, tel 7376155, peeter.torop@ut.ee

Aasesimees: Andreas Ventsel, andreas.ventsel@ut.ee

Eesti Semiootika Selts (ESS) ühendab semiootikaga ning kultuuriteoreetiliste ja -analüütiliste uuringutega tegelevaid isikuid Eestis. 2009. aasta oli ESS-i jaoks strateegiliste muutuste aastaks. 24. aprillil Tartus toimunud ESS-i üldkoosolekul võeti vastu otsus valmistada ette assotsieerumisavaldus Eesti Teaduste Akadeemiaga. Seejärel kiideti 24. mail Tartus toimunud juhatuses koosolekul heaks ESS-i arengukava aastateks 2009-2011, mille eesmärgiks oli määratleda juhatuse tegevuse põhisuunad lähiaastateks. Arengukavas seati sihtideks:

- (a) sidemete tõhustamine liikmetega ja seltsi tutvustamine noortele nii Tallinnas kui Tartus;
- (b) seltsi liikmete jm semiootikute erialase aktiivsuse tunnustamine;
- (c) dialoogi edendamine ühiskondlike institutsioonidega;
- (d) projektitoetuste taotlemise efektiivsuse tõstmine;
- (e) ESS-i ajakirja *Acta Semiotica Estica* arendamine.

Juhatus asus sama aasta sees arengukava esimeste praktiliste sammudega ellu viima. Näiteks võeti 10. detsembri juhatuse koosolekul vastu arengukavas ettenähtud semiootilise aastaauhinna statuut. Vastavalt sellele autasustab ESS möödunud kalendriaastal ilmunud parimat semiootikateemalist kirjatööd lähtudes järgmistest kriteeriumitest: (a) semiootika taseme tõstmine; (b) uute perspektiivide avamine; (c) semiootika tutvustamine üldsusele. Aasta lõpuks jõudis sirgele ka Eesti Teaduste Akadeemiaga assotsieerumise protsess ning Eesti Semiootika Seltsi assotsieerumislepingule anti allkirjad 15. detsembril.

ESS-i sisulisest tegevusest tuleks nimetada kolme valdkonda: (i) konverentsid ja seminarid, (ii) publikatsioonid, (iii) osalemine rahvusvahelises koostöös.

Teadus-seminaridest võiks esile tõsta 24. aprillil Tartus toimunud ESS-i üldkoosolekul osalenud John Deely ettekannet Ameerika Semiootika Seltsi tegevusest ja tulevikuplaanidest. Lisaks sellele leidis 2.-3. mail Moostes aset X Semiootika Sügiskool pealkirjaga "Mängult ongi päris". Kahe päeva jooksul kõneleti mitmetel huvipakkuvatel teemadel: Anzori Barkalaja rääkis mängust kui toimetulekukohastumusest, Sandra Jõgeva mängust kui kunstipraktikast, Margus Ott mängude keerukusest, Valdur Mikita keelemängust, Madis Kats olmemängudest ja Mari Niitra sellest, miks lapsed mängivad.

Samuti toimus aasta jooksul kolm "Semiootilise Salongi" üritust, mida semiootika-tudengitele ja noortele huvilistele korraldas Mattias Merilai. Peamiselt tegeleti erinevate filmikunsti klassikasse kuuluvate teoste semiootilise analüüsimisega.

Publikatsioonidest nägi ilmavalgust ESS-i väljaande *Acta Semiotica Estica* VI number, mille põhiosa moodustas 2008. aasta sügisel toimunud konverentsi "Kohane ja kohatu semiootika" ettekannete põhjal kirjutatud artiklid. Mitmed artiklid keskenduvad uurimisobjekti ja uurimisvahendite vahelistele suhetele. Peeter Toropi artikkel kõneleb kultuuri analüüsitavusest ja uurimisvahendite kohandamisest kultuuri kui objekti spetsiifikale. Silver Rattasepp uurib erinevaid aja mõtestamise viise. Tiit Remm käsitleb ajalisuse ja ruumilisuse problemaatikat ning "lõpu" ja "alguse" probleemi linna uurimises. Linnar Priimägi uurib ruumi korrastustüübi spetsiifika kaudu Velázqueze maali "Las Meninas". Peeter Selg ja Andreas Ventsel analüüsivad laulva revolutsiooni diskursuse näitel nimetamise rolli hegemoonses tähistamisprotsessis. Maria-Kristiina, Mihhail ja Rebekka Lotman jätkavad eelmises numbris alustatud käsitlust autometakirjeldusest eesti luules. Luulet uurib ka Katre Väli, ent seda suulise esituse ja kehastamise ning aega ja ruumi paigutamise aspektist. Katre Pärn käsitleb kinokeelemudeli arengut strukturalistliku kinosemioloogia perioodil. Tavalisest mahukamas "Märkamiste" rubriigis sisaldub sel korral Tartu-Moskva koolkonna liikme Boriss Gasparovi järelsõna raamatule "Kirjanduslikud leitmotiivid" (tõlkinud Eva Lepik), Mihkel Kunnuse mõtisklus religiooni mõjust inimesele, Malcolm Ashmore'i, Derek Edwardsi ja Jonathan Potteri artikkel reaalsusdemonstratsioonide retoorikast, Meelis Kaldalu neli semiootilist mõtteharjutust ja Ülo Vooglaiu austusavaldus tuntud vene sotsioloogile Vladimir Jadovile kui õpetajale.

ESS-i kaasalöömine rahvusvahelises semiootikaalases koostöös väljendus 2009. aastal osavõtuna Semiootika X Maailmakongressist A'Coruñas, Hispaanias. Peeter Torop võttis osa Maailma Semiootikauuringute Assotsiatsiooni juhatuse töökoosolekust. Kalevi Kull ja Peeter Torop osalesid kongressi korralduses, organiseerides vastavalt sektsioonid "Biosemiootika" ja "Kultuurisemiootika I". Kokku esines konverentsil ettekanetega 17 ESS-i liiget: Kalevi Kull, Andres Kõnno, Kati Lindström, Mari Niitra, Timo Maran, Anneli Mihkelev, Ave Paulus, Tanel Pern, Ülle Pärli, Katre Pärn, Silver Rattasepp, Tiit Remm, Renata Sõukand, Peeter Torop, Harri Veivo, Andreas Ventsel ja Katre Väli. Kongressil tutvustati ka Eestis ilmuvat semiootikaalast kirjandust ja semiootika õppimisvõimalusi Tartu Ülikoolis.